

Број: 01-260-23/23/P-72-134
Датум: 13.07.2023. године

На основу одредби члана 93. став 1, члана 27. тачка 11, члана 28. тачка 2. и члана 31. став 1. Закона о електричној енергији ("Службени гласник Републике Српске", број 68/20), члана 213. став 1. и 249. став 1. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", број 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18), члана 33. став 1. тачка г. Пословника о раду Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 59/10), поводом жалбе привредног друштва "ДУГА КОМЕРЦ" д.о.о. СОКОЛАЦ од 03.04.2023. године, на рјешења о електроенергеској сагласности број 573-РЕЕС, број 474-РЕЕС/23 и број 575-РЕЕС од 27.03.2023. године Мјешовитог холдинга "ЕРС"- МП а.д. Требиње ЗП "Електродистрибуција" а.д. Пале, Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске, на 72. редовној сједници, одржаној 13.07.2023. године, у Требињу, донијела је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. УСВАЈА СЕ жалба од 03.04.2023. године и поништавају се рјешења о издавању електроенергетских сагласности како слиједи:
  - Рјешење број 474-РЕЕС/23 од 27.03.2023. године за ФНЕ "Дуга кров" инсталисане снаге 248,5 kW, у улици Милана Шарца бб у Сокоцу
  - Рјешење број 573-РЕЕС/23 од 27.03.2023. године за ФНЕ "Дуга 2" инсталисане снаге 243 kW, у улици Милана Шарца бб у Сокоцу и
  - Рјешење број 575-РЕЕС/23 од 27.03.2023. године за ФНЕ "Дуга кров 2" инсталисане снаге 248,5 kW, у улици Милана Шарца бб у Сокоцу.
2. УКИДАЈУ СЕ, по праву надзора, рјешења о издавању електроенергетских сагласности како слиједи:
  - Рјешење о електроенергеској сагласности за ФНЕ "Дуга 1" од 27.03.2023. године, привредног друштва "ДУГА КОМЕРЦ" д.о.о. СОКОЛАЦ,
  - Рјешење број 519-РЕЕС/23 од 08.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 1" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,
  - Рјешење број 520-РЕЕС/23 од 08.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 2" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,
  - Рјешење број 521-РЕЕС/23 од 08.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 3" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,
  - Рјешење број 526-РЕЕС/23 од 14.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 4" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,
  - Рјешење број 527-РЕЕС/23 од 14.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 5" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,
  - Рјешење број 528-РЕЕС/23 од 14.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 6" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,

- Рјешење број 529-РЕЕС/23 од 14.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 7" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац и
  - Рјешење број 560-РЕЕС/23 од 10.03.2023. године за ФНЕ "Каностревци" – привредног друштва "JWR smart solution" д.о.о. Соколац.
3. НАЛАЖЕ СЕ Мјешовитом холдингу "ЕРС" - МП а.д. Требиње ЗП "Електродистрибуција" а.д. Пале, да у року од 30 дана донесе нова рјешења о издавању електроенергетских сагласности, те закључи уговоре о прикључењу за мале соларне електране из тачака 1 и 2 овог рјешења, при чему је дужан:
- приликом поновног одлучивања по захтјевима за издавање електроенергетских сагласности за ФНЕ "Дуга кров", ФНЕ "Дуга 2" и ФНЕ "Дуга кров 2" утврдити услове прикључења на начин да се прикључење изврши преко постојеће трафостанице 630 KVA, уз измјену – повећање снаге трафостанице.
  - приликом поновног издавања електроенергетских сагласности за соларне електране из тачке 2. диспозитива, да утврди услове прикључења, узимајући обзир и прикључење малих соларних електрана ФНЕ "Дуга кров", ФНЕ "Дуга 2" и ФНЕ "Дуга кров 2".
  - обезбиједити неопходне предуслове за прикључење, који се односе на услове прикључења по дубини мреже – прибавити сагласности, одобрења за грађење и друго, а трошкове изградње прикључка у дијелу обезбјеђења услова за прикључење по дубини мреже расподијелити на све соларне електране из тачке 1 и 2 диспозитива, према инсталисаним снагама електрана и дужини вода коју поједини произвођачи користе.
4. Стечена права приступа електродистрибутивној мрежи, за соларне електране из тачке 2. се задржавају до издавања нових електроенергетских сагласности и закључивања нових уговора о прикључењу.

Образложење

Дана 03.04.2023. године, Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске (у даљем тексту: Регулаторна комисија) примила је жалбу привредног друштва "ДУГА КОМЕРЦ" д.о.о. СОКОЛАЦ од 03.04.2023. године, на слиједећа рјешења о електроенергетским сагласностима, оператора дистрибутивног система, Мјешовитог холдинга "ЕРС"- МП а.д. Требиње ЗП "Електродистрибуција" а.д. Пале:

- Рјешење број 474-РЕЕС/23 од 27.03.2023. године за ФНЕ "Дуга кров" инсталисане снаге 248,5 kW, у улици Милана Шарца бб у Сокоцу,
- Рјешење број 573-РЕЕС/23 од 27.03.2023. године за ФНЕ "Дуга 2" инсталисане снаге 243 kW, у улици Милана Шарца бб у Сокоцу и
- Рјешење број 575-РЕЕС/23 од 27.03.2023. године за ФНЕ "Дуга кров 2" инсталисане снаге 248,5 kW, у улици Милана Шарца бб у Сокоцу.

Захтјевима за издавање електроенергетских сагласности за наведена производна постројења тражено је прикључење преко постојеће трафостанице снаге 630 kVA, у власништву подносиоца жалбе. С обзиром да је укупна снага за четири фотонапонске електране већа од тренутне снаге трафостанице, подносилац жалбе је планирао замјену постојећег трансформатора, трансформатором снаге од 1000 kVA, те пренос трафостанице у власништво оператора дистрибутивног система.

Имајући у виду да је жалба достављена непосредно Регулаторној комисији, то је иста прослијеђена оператору дистрибутивног система, на поступање, а на основу одредбе

члана 218. став 2. Закона о општем управном поступку ("Службени гласник Републике Српске", број 13/02, 50/10 и 66/18) и одредбе члана 93. став 2. Закона о електричној енергији.

Дана 25.04.2023. године, оператор дистрибутивног система је доставио Регулаторној комисији изјашњење о жалби под бројем 02-2993/23 од 21.04.2023. године, у којем се изјаснио да је жалба неоснована, те је доставио спис предмета у овој управној ствари, укључујући и четири Рјешења о електроенергетским сагласностима од 17.11.2021. године, два Рјешења о електроенергетским сагласностима од 09.09.2022. године, три Рјешења о електроенергетским сагласностима од 08.02.2023. године, четири Рјешења о електроенергетским сагласностима од 14.02.2023. године и Рјешење о електроенергетској сагласности од 10.03.2023. године.

С обзиром да се ради о прикључењу на дистрибутивну мрежу више производних објеката у којима се производи електрична енергија из обновљивих извора, то је неопходно било шире сагледати услове прикључења, те је оцијењено да се не могу са сигурношћу утврдити све чињенице релевантне за одлучивање о предметној жалби. Због тога је, а у циљу правилног и потпуног утврђивања чињеничног стања, Регулаторна комисија, на 68. редовној сједници, одржаној 18.05.2023. године, заузела становиште да се у овом поступку одржи формална расправа, а на основу одредбе члана 137. Закона о општем управном поступку и члана 5. Правилника о јавном разматрању и поступку рјешавања спорова (у даљем тексту: Правилник). О томе је донесен посебан закључак, према којем је формална расправа одржана, дана 30.05.2023. године, у Сокоцу, а записнички је констатован ток саме расправе, укључујући изјаве странака, извођење доказа, те закључак водитеља поступка којим је наложено да оператор дистрибутивног система достави Регулаторној комисији анализе и елаборате у вези са прикључењем производних постројења, у року од осам дана од дана одржавања ове расправе. На основу одредбе члана 24. став 2. и 3. Правилника објављено је обавјештење за јавност, на интернет страници Регулаторне комисије, са термином одржавања формалне расправе, као и роковима за подношење коментара од стране заинтересованих лица и подношење евентуалних захтјева за учешће у поступку. У остављеном року, до 29.05.2023. године, нису достављени коментари заинтересованих лица нити захтјеви заинтересованих лица за учешће у поступку.

Након разматрања жалбе, изјашњења оператора дистрибутивног система и након извршене оцјене прикупљених доказа, како појединачно тако и у њиховој међусобној повезаности, као и на основу резултата цјелокупног поступка, утврђено је да су рјешењима од 27.03.2023. године о издатим електроенергетским сагласностима подносиоцу жалбе, повријеђене материјално правне одредбе закона у погледу кршења услова дозволе за обављање дјелатности, предузимања мјера којима се нарушава конкуренција и онемогућавања приступа дистрибутивној мрежи према недискриминаторским и транспарентним принципима, те да су због тога рјешења незаконита и треба их ставити ван снаге.

На основу приложених доказа, несумњиво је утврђена чињеница да је у периоду прије доношења оспораваних рјешења, тј. дана 16.11.2022. године, подносилац жалбе, Мјешовитом холдингу "ЕРС"- МП а.д. Требиње ЗП "Електродистрибуција" а.д. Пале, као оператору дистрибутивног система, поднио захтјеве за издавање **сагласности на локацију**, будући да планира градити фотонапонске соларне електране на крововима постојећих пословних објеката подносица жалбе у Сокоцу, као и на земљишту поред тих објеката. Поступајући по овим захтјевима оператор дистрибутивног система је дана 29.11.2022. године, издао сагласности на локацију за грађевинске парцеле подносиоца жалбе, које су приложене у спису. Овим сагласностима је, **противно**

прописима, утврђено мјесто прикључења производних постројења на електродистрибутивну мрежу - 10 kV расклопно постројење у трафостаници 110/x/x kV/kV/kV Соколац.

Одредбама члана 59. став 3. и члана 63. став 6. Закона о уређењу простора и грађењу ("Службени гласник Републике Српске", број 40/2013, 2/2015 - одлука УС, 106/2015 и 3/2016 - испр., 104/2018 - одлука УС и 84/2019) утврђено је да се, у случају да нису донесени или ако није прописана обавеза њиховог доношења зонинг план, зонинг план подручја посебне намјене, регулациони план, урбанистички пројекат и план парцелације, локацијски услови израђују на основу важећег документа просторног уређења и стручног мишљења правног лица које има одговарајућу лиценцу за израду докумената просторног уређења, те да у тим ситуацијама правно лице којем је повјерена израда урбанистичко-техничких услова, прије припреме урбанистичко-техничких услова, прибавља мишљење комуналних и јавних предузећа чија инфраструктура је потребна за изградњу објекта или на чију инфраструктуру може утицати изградња објекта о условима под којима је тражена изградња могућа и мјерама заштите које је потребно предвидјети.

Такође, одредбом члана 63. став 7. овога закона, прописано је да уколико комунално или јавно предузеће не достави своје мишљење у року од 15 дана од дана пријема службеног захтјева, сматра се да нема никаквих посебних услова и урбанистичко-технички услови се израђују на основу стања на терену.

Поред тога, одредбом члана 61. став 2. тачка д. овога закона прописано је да инвеститор уз захтјев за локацијске услове прилаже и "сагласности на локацију објекта предвиђене у урбанистичко-техничким условима на основу посебних закона зависно од врсте и намјене објекта (комуналних предузећа која управљају комуналном инфраструктуром, јавних предузећа која управљају јавном инфраструктуром и слично), ако такве сагласности нису садржане у урбанистичкотехничким условима".

Према томе, сагласности (мишљење) на локацију се издају на основу одредбе члана 61. став 2. Закона о уређењу простора и грађењу ("Службени гласник Републике Српске", број 40/13, 106/15, 3/16 и 84/19). Наведеним актом оператор дистрибутивног система је требао, као и друга комунална, односно инфраструктурна предузећа, дати оцјену о томе да ли је могућа градња објекта на одређеној локацији у смислу утицаја на постојећу инфраструктуру, као и евентуалним условима под којима се може градити и потребним мјерама заштите. У конкретном случају, када је у питању дјелатност дистрибуције електричне енергије ради се преваходно о **испуњавању дозвољених удаљености од постојећих електроенергетских водова и заштите електроенергетских објеката, односно о томе да ли се објекат гради испод, изнад или поред инфраструктурних електродистрибутивних објеката на непрописној удаљености од електроенергетског објекта**, те је у смислу одредбе члана 114. став 6. Закона о електричној енергији ("Службени гласник Републике Српске", број 68/20) оператор дистрибутивног система, као власник електроенергетских објеката, овлашћен за издавање сагласности, што је у потпуности у складу и са наведеним одредбама Закона о уређењу простора и грађењу.

Поред тога, поступак, услови и начин прикључења на електроенергетску мрежу прописани су одредбама Закона о електричној енергији (Службени гласник Републике Српске, број 68/21). Према одредбама члана 90. овога закона, електроенергетски и технички услови, као и други услови, које морају испуњавати корисници дистрибутивног система прије прикључења на дистрибутивну мрежу утврђују се **искључиво рјешењем о електроенергетској сагласности**, а не сагласношћу на локацију. Такође, одредбом члана 90. став (5) прописано је да о захтјеву за добијање електроенергетске сагласности одлучује, на основу јавног

овлашћења, оператор дистрибутивног система, по правилима управног поступка, у форми рјешења и то у року од 15 дана од дана подношења таквог захтјева.

Одредбама члана 46. став (2) и члана 47. прописано је да је оператор дистрибутивног система правно лице које је одговорно за рад, управљање, одржавање, развој и изградњу дистрибутивног система на одређеном географском подручју, те да је с циљем несметаног функционисања тржишта електричне енергије Републике Српске дистрибутивна мрежа доступна свим корисницима на регулисан, транспарентан и недискриминаторан начин у складу са законом.

Напријед наведено јасно показује да се сагласношћу на локацију **не утврђују електроенергетски и технички услови за прикључење објекта на електродистрибутивну мрежу** у смислу одредбе члана 90. Закона о електричној енергији, будући да је то други поступак. Утврђивање електроенергетских и техничких услова прикључења у сагласностима на локацију је незаконито, односно противно је одредби 61. став 2. Закона о уређење простора и грађењу и члана 90. и 114. Закона о електричној енергији, па је противно наведеним одредбама одређено мјесто прикључења на мрежу у сагласности на локацију. Због тога се нису могле прихватити тврдње оператора дистрибутивног система изнесене на формалној расправи да се сагласностима на локацију нису утврђивали технички услови за прикључење на мрежу, већ само мјесто прикључења. Тиме су управо повријеђене наведене одредбе, јер су утврђивањем мјеста прикључења у сагласностима на локацију, прије издавања рјешења из члана 90. Закона о електричној енергији, детерминисани кључни електроенергетски и технички услови прикључења, како технички тако и финансијски услови, који су најважнији у овим управним стварима, ради обезбјеђења равноправних услова прикључења. Оваквим поступањем оператор дистрибутивног система је подносиоца, као странку, довео у неравноправан положај у односу на друге кориснике којима се услови прикључења утврђују сасвим другим управним актом. Такво поступање је за посљедицу имало и утицај на конкурентност учесника на тржишту.

У вријеме издавања електроенергетских сагласности за производне објекте других субјеката у фебруару и марту 2023. године, оператору дистрибутивног система је било познато да подносилац жалбе планира изградњу соларних електрана и њихово прикључење на мрежу. Имајући у виду чињеницу да се у конкретном случају нису ни требале издавати сагласности на локацију, оператор дистрибутивног система је ту околност занемарио, а био је дужан да упути подносиоца жалбе, на основу одредбе члана 15. Закона о општем управном поступку, да још у новембру 2022. године поднесе захтјеве за издавање електроенергетских сагласности у смислу одредби члана 90. Закона о електричној енергији, којима је требало утврдити електроенергетске и техничке услове прикључења. Тиме је онемогућено подносиоцу захтјева да тада поднесе захтјеве и прибави рјешења о издавању електроенергетске сагласности у смислу одредбе члана 90. Закона о електричној енергији, којима би се одобрило прикључење на мрежу како је то касније захтјевом и тражено.

Незаконитим утврђивањем услова прикључења сагласношћу на локацију подносиоцу жалбе, те накнадним утврђивањем електроенергетских услова прикључења рјешењима о електроенергетским сагласностима, другим произвођачима на средњенапонски вод на који је прикључена постојећа трафостаница подносиоца жалбе и на коју је и он тражио прикључење, подносилац жалбе је доведен у неравноправан положај. Чак и да је могуће сагласношћу на локацију утврдити услове прикључења, оператор дистрибутивног система је накнадним издавањем електроенергетских сагласности потврдио да је у тренутку издавања сагласности на локацију постојала могућност прикључења, како је то подносилац жалбе и захтијевао. Незаконитим прописивањем услова прикључења у сагласности на локацију, оператор

дистрибутивног система је подносиоцу жалбе утврдио далеко неповољније услове прикључења, а накнадним издавањем сагласности другим инвеститорима, је потврђено да су у том тренутку постојале могућности прикључења како је захтијевао подносилац жалбе.

Напријед наведено потврђује незаконитост у раду оператера дистрибутивног система, у виду кршења услова дозволе за обављање дјелатности, предузимања мјера којима се нарушава конкуренција, као и онемогућавања приступа дистрибутивној мрежи према недискриминаторским и транспарентним принципима и повреде материјалноправне одредбе члана 47. Закона о електричној енергији, па нису од значаја за одлучивање његове тврдње на формалној расправи и касније у коментарима, да је досљедно поштовао правила поступка, односно да је захтјевао рјешавао благовремено и према времену њиховог подношења.

Према томе, након издавања сагласности на локацију од 29.11.2022. године, односно у вријеме када је требао упутити подносиоца жалбе да поднесе захтјев у циљу прибављања рјешења о електроенергетској сагласности, оператор дистрибутивног система је у фебруару и марту 2023. године издао више рјешења о електроенергетским сагласностима за прикључење соларних електрана, другим произвођачима, са мјестом прикључења на мрежу преко средњенапонског вода на који је прикључена постојећа трафостаница подносиоца жалбе. Оператор дистрибутивног система се није обазирао на приговоре на сагласности на локацију подносиоца жалбе, у којима је истакао да би била немогућа изградња прикључка, према сагласности на локацију, јер би то захтијевало полагање кабла цијелом дужином урбаног дијела града, рјешавање имовинско-правних односа, заобилажење постојеће електро мреже, водоводних, телефонских и других водова, путне инфраструктуре, као и директан утицај на урбанистички пројекат општине Соколац, да се због тога не може издати грађевинска и употребна дозвола, те да је у вријеме издавања сагласности на локацију, постојала могућност прикључења на електродистрибутивну мрежу преко трафостанице подносиоца жалбе.

У вези са издатим сагласностима на локацију, подносилац жалбе се обратио и Регулаторној комисији у електронској форми, дана 30.12.2022. године, са жалбом за издате сагласности на локацију, јер мјесто прикључења није одређено преко постојећег прикључка и трафостанице, која у његовом власништву. Актом Регулаторне комисије број 01-1-2/23 до 11.01.2023. године, подносилац жалбе је обавијештен да се, на основу достављене документације, може закључити да се у овом случају не ради о жалби на издавање електроенергетске сагласности о којој је надлежна да одлучује Регулаторна комисија, на основу одредбе члана 93. Закона о електричној енергији ("Службени гласник Републике Српске", број 68/20) и члана 24. Општих услова за испоруку и снабдијевање електричном енергијом ("Службени гласник Републике Српске", број 13/22), у даљем тексту: Општи услови. Наиме, жалба се односила на издавање "сагласности на локацију" **којом се потврђује могућност грађења објекта на одређеној локацији у погледу дозвољење удаљености од постојећих електроенергетских водова и заштите електроенергетских објеката, те потврђивању да је градња објекта усклађена са просторним актима и плановима**, а за коју је надлежан оператер дистрибутивног система, на основу одредбе члана 114. став 6. Закона о електричној енергији. Подвучено је да се сагласношћу на локацију не утврђују електроенергетски и технички услови за прикључење објекта на електродистрибутивну мрежу у смислу одредбе члана 90. Закона о електричној енергији и члана 13. и 14. Општих услова. Сагласност на локацију се издаје у поступку прибављања локацијских услова за објекат, на основу одредбе члана 61. став 2. Закона о уређењу простора и грађењу, те Регулаторна комисија није надлежна да рјешава жалбе изјављене на сагласности на локацију.

Истовремено, Регулаторна комисија је актом број 01-7-1/23 од 11.01.2023. године, оператору дистрибутивног система, указала на примјену одредбе члана 90. Закона о електричној енергији, те је затражено достављање свих издатих рјешења електроенергетских сагласности за произвођаче и крајње купце – произвођаче, на подручју Сокоца.

С обзиром на незаконито утврђивање мјеста прикључења у сагласностима на локацију, приликом рјешавања жалбе, требало је имати у виду и материјално правну одредбу члана 47. Закона о електричној енергији којом је прописано да је дистрибутивна мрежа доступна свим корисницима на регулисан, транспарентан и недистриминаторски начин, те одредбу члана 49. став 1. истог закона којом је прописано да је оператор дистрибутивног система одговоран за управљање, одржавање и развој дистрибутивног система на одређеном подручју. Такође је требало имати у виду и околност да је дјелатност дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивним системом, дјелатност од општег интереса на основу одредбе члана 11. Закона о енергетици ("Службени гласник Републике Српске", број 49/09), те да су оператору дистрибутивног система, одредбама члана 90. Закона о електричној енергији, утврђена јавна овлашћења, да по правилима управног поступка, рјешењем утврди електроенергетске и техничке услове за прикључење објеката на мрежу.

С обзиром на наведене одредбе, а посебно одредбу члана 47. Закона о електричној енергији, према којем је дистрибутивна мрежа **доступна свим корисницима на регулисан, транспарентан и недистриминаторски начин**, те с обзиром на образложене **незаконитости у поступању оператора дистрибутивног система приликом издавања сагласности на локацију**, конкретну управну ствар је требало шире сагледати, односно сагледати у цјелини услове прикључења на дистрибутивну мрежу, како производних постројења подносиоца захтјева, тако и производних посторојења других субјеката, којима су након новембра 2022. године издата рјешења о електроенергетским сагласностима за прикључење на средњенапонски вод на који је прикључена постојећа трафостаница подносиоца жалбе. Једино на такав начин се могао обезбиједити недискриминаторски приступ дистрибутивној мрежи свих произвођача на овом локалитету приликом утврђивања услова прикључења на мрежу. Због тога се нису могле прихватити као релевантне тврдње представника оператора дистрибутивног система, изнесене на формалној расправи, да су појединачни захтјеви рјешавани благовремено и у складу са правилима поступка, будући да је подносилац жалбе, незаконитим поступањем оператора дистрибутивног система приликом издавања сагласности на локацију, доведен у неповољан положај.

Дискриминаторност се управо могла елиминисати, само сагледавањем услова за прикључење у цјелини, односно поређењем са условима за прикључење других производних објеката заинтересованих лица на једном подручју, а не никако изолованим рјешавањем појединачних захтјева, према времену подношења. Ово посебно у ситуацији када се ради о произвођачима, који су дужни на основу одредбе члана 92. став 5. и 6. Закона о електричној енергији, да сnose трошкове прикључења, који се састоје од стварних трошкова изградње прикључка до мјеста прикључења на дистрибутивну мрежу и стварне трошкове потребних измјена на постојећој мрежи, којима се стварају предуслови за прикључење објекта произвођача на мрежу. Сви заинтересовани произвођачи су били дужни сносити и трошкове сачињавања анализе могућности и услова прикључења на мрежу, са процјеном трошкова прикључења и временским оквиром за реализацију прикључка. Дакле, оператору дистрибутивног система је једино преостало да примјеном јавних овлашћења обезбиједи недискриминаторске услове прикључења на мрежу у смислу одредбе члана 47. Закона о електричној енергији.

Што се тиче услова за прикључење малих производних постројења на мрежу, ови произвођачи су ослобођени трошкова анализа и елабората, будући да је оператор дистрибутивног система дужан да о свом трошку сачини детаљну анализу могућности и услова за прикључење, са процјеном трошкова прикључења и временским оквиром за реализацију прикључка, на основу одредбе 28. став 1. Закона о обновљивим изворима енергије ("Службени гласник Републике Српске", број 16/22). На основу одредбе члана 8. став 2. тачка 2. Закона о обновљивим изворима енергије, два производна постројења подносиоца жалбе, имају карактер малих постројења, будући да се ове соларне електране граде на крововима постојећих грађевинских објеката и да је њихова инсталисана снага мања од 500 kW. За ове електране **оператор дистрибутивног система је био дужан да о свом трошку сачини анализе могућности и услове прикључења, са процјеном трошкова прикључења и временским оквиром за реализацију прикључка**, на основу одредбе 28. став 1. Закона о обновљивим изворима енергије, а он то није учинио. Оператор дистрибутивног система се није осврнуо, нити образложио због чега није прихватио захтјев подносиоца жалбе, да се мјесто прикључења на мрежу одреди постојећа трафостаница уз повећање инсталисане снаге трансформатора, нити је анализирао такву могућност уз евентуалне реконструкције постојећих средњенапонских далековода или повећање капацитета дистрибутивне трафостанице 35/10 kV, а који трошкови би се распоредили и на друге инвеститоре, чија производна постројења се прикључују на том трафоподручју.

Дакле, оператор дистрибутивног система није обезбиједио доказе у виду свеобухватних анализа могућности и услова за прикључење, са процјеном трошкова прикључења и временом за изградњу појединих прикључака у смислу одредбе члана 92. став 5. и 6. Закона о електричној енергији и члана 28. став 1. Закона о обновљивим изворима енергије, како за постројења подносиоца жалбе, тако и за остала постројења на овом подручју за која су издате електроенергетске сагласности у 2023. години, чиме су повријеђене ове законске одредбе. **Без ових докумената оператор дистрибутивног система није могао ни утврдити чињенично стање на основу којег би се утврдили равноправни услови прикључења за сва производна постројења.** Имајући ово у виду, као и одређивање неповољних и тешко изводљивих услова прикључења за постројења подносиоца жалбе, несумњиво је утврђено да је подносилац жалбе у односу на друге инвеститоре дискриминисан у погледу услова прикључења, чиме је грубо повријеђена одредба члана 47. Закона о електричној енергији.

Анализе које су достављене након формалне расправе, у вези са прикључењем производних постројења на електродистрибутивну мрежу на подручју Сокоца, нису се могле прихватити као доказ о свеобухватним анализама у смислу наведених законских одредби, те представљају прелиминарне интерне анализе које садрже провјеру основног критеријума прикључења електрана, тј. дозвољене промјене напона у прелазном режиму, односно критеријум дозвољене снаге генератора. Достављене анализе нису свеобухватне и нису на систематичан и прегледан начин израђене, те садрже дио инжењерског прорачуна, без осврта на испуњеност прописаних критеријума, који су кључни за недискриминаторски приступ, као и без процјене трошкова прикључења и времена изградње појединих прикључака у смислу одредбе члана 28. став 1. Закона о обновљивим изворима енергије и тачака VI-4, IX-10 и IX-11 Правилника о условима прикључења електрана на електродистрибутивну мрежу Републике Српске, на који је Регулаторна комисија дала сагласност актом број 01-129-4/14/P-86-195 од 26.06.2014. године ("Службени гласник Републике Српске", број 64/14).

Одредбама члана 90. Закона о електричној енергији, оператору дистрибутивног система су дата пуна дискрециона овлашћења да утврђује електроенергетске и техничке услове прикључења на мрежу. Међутим, приликом утврђивања услова за прикључење оператор дистрибутивног система би био дужан да поштује одредбу члана 28. Закон о обновљивим изворима енергије, како би обезбиједио прикључење производних постројења у Сокоцу на електродистрибутивну мрежу под једнаким условима, односно без дискриминаторности у смислу одредбе члана 47. Закона о електричној енергији. С обзиром на наведене одредбе, а посебно имајући у виду одредбу члана 197. став 3. Закона о општем управном поступку оператор дистрибутивног система је био дужан да образложи разлоге којима се приликом одлучивања и вршења слободне оцјене руководио, односно приликом доношења рјешења о електроенергетском сагласностима од 27.03.2023. године, која се жалбом побијају. С обзиром да је оператор дистрибутивног система пропустио да образложи шта га је руководило да одреди неповољније услове прикључења, односно није образложио због чега није утврдио прикључење на мрежу производних објеката подносиоца жалбе преко постојеће трафостанице уз додатне услове, чиме је повријеђена одредба члана 197. став 3. Закона о општем управном поступку, па су побијана рјешења број 474-РЕЕС/23 од 27.03.2023. године, број 573-РЕЕС/23 од 27.03.2023. године и број 575-РЕЕС/23 од 27.03.2023. године и из тих разлога у цјелости незаконита.

Оператор дистрибутивног система је издао побијана рјешења о електроенергетским сагласностима за постројења подносиоца жалбе, у којима су утврђени услови за прикључење далеководом 10(20) kV на трафостаницу ТС 110/35/10 kV/kV/kV Соколац, без издатих услова за средњенапонски прикључак на трафостаницу Електропреноса, које издаје "Електропренос – Електроприенос" а.д. БиХ. Наиме, у спису не постоје докази да су издати услови за средњенапонски прикључак, без које сагласности се није ни могло одређивати мјесто прикључења на преносну мрежу, односно трафостаницу ТС 110/35/10 kV/kV/kV Соколац.

Коначно, дјелатност дистрибуције електричне енергије и управљања дистрибутивног система по својој природи је монополска дјелатност, будући да постоји само једна дистрибутивна мрежа на одређеном подручју, због чега је ова дјелатност у потпуности регулисана. У конкретним управним стварима је несумњиво утврђено да је подносилац жалбе у односу на друге произвођаче којима су издата рјешења о електроенергетској сагласности на подручју Сокоца у фебруару и марту 2023. године дискриминисан у погледу услова за прикључење, што је у супротности са одредбом члана 47. Закона о електричној енергији, као што је то напријед објасњено. С обзиром на то у овом случају је требало спријечити злоупотребе и монополско понашање оператора дистрибутивног система, а на основу одредбе члана 27. тачке 11. Закона о електричној енергији.

Имајући у виду незаконито поступање оператора дистрибутивног система у погледу издавања сагласности на локацију којим је подносилац жалбе доведен у неравноправан положају у односу на друге кориснике мреже, **те чињенице да нису сачињене свеобухватне анализе на основу којих би се могло правилно и потпуно утврдити чињенично стање, које је од значаја за утврђивање оптималних услова за прикључење, да су повријеђене наведене материјалноправне одредбе закона, те да су повријеђена правила поступка,** то је требало поништити рјешења, која се жалбом побијају, те предмет вратити на поновно одлучивање, а на основу одредбе члана 227. Закона о општем управном поступку, као је одлучено у тачки 1. диспозитива овога рјешења.

Регулаторна комисија, као другостепени орган у овим управним стварима и као орган који је надлежан да врши надзор над радом оператора дистрибутивног система, је на основу одредбе члана 249. став 1. Закона о општем управном поступку, овлашћена да укине рјешења о издатим електроенергетским сагласностима, с обзиром да је повријеђен материјални пропис и да није протекло више од годину дана од дана када су рјешења о издатим електроенергетским сагласностима постала коначна у смислу одредби члана 248. став 2. и члана 249. став 3. Закона о општем управном поступку. Имајући ово у виду као и напријед образложене повреде закона, било је неопходно у циљу обезбјеђења равноправног приступа електродистрибутивној мрежи, по праву надзора укинути рјешења о издавању електроенергетских сагласности како слиједи:

- 1 Рјешење о електроенергетској сагласности за ФНЕ "Дуга 1" од 27.03.2023, привредног друштва "ДУГА КОМЕРЦ" д.о.о. СОКОЛАЦ,
- 2 Рјешење број 519-РЕЕС/23 од 08.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 1" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,
- 3 Рјешење број 520-РЕЕС/23 од 08.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 2" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,
- 4 Рјешење број 521-РЕЕС/23 од 08.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 3" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,
- 5 Рјешење број 526-РЕЕС/23 од 14.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 4" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,
- 6 Рјешење број 527-РЕЕС/23 од 14.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 5" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,
- 7 Рјешење број 528-РЕЕС/23 од 14.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 6" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,
- 8 Рјешење број 529-РЕЕС/23 од 14.02.2023. године за ФНЕ "Еурус 7" – привредног друштва "Еурус" д.о.о. Соколац,
- 9 Рјешење број 560-РЕЕС/23 од 10.03.2023. године за ФНЕ "Каностревци" – привредног друштва "JWR smart solution" д.о.о. Соколац,

Имајући у виду наведени чињенични и правни основ одлучено је као у тачки 2. диспозитива рјешења.

С обзиром да су тачкама 1. и 2. диспозитива овога рјешења поништена и укинута рјешења о издавању електроенергетских сагласности, било је неопходно наложити оператору дистрибутивног система да приликом поновног одлучивања, за производна постројења ФНЕ "Дуга кров", ФНЕ "Дуга 2" и ФНЕ "Дуга кров 2" утврди услове прикључења на начин да се прикључење изврши преко постојеће трафостанице 630 kVA, уз измјену – повећање снаге трафостанице. Оператор дистрибутивног система је такође дужан приликом поновног издавања електроенергетских сагласности за соларне електране из тачке 2. диспозитива, да утврди услове прикључења, узимајући обзир и прикључење малих соларних електрана ФНЕ "Дуга кров", ФНЕ "Дуга 2" и ФНЕ "Дуга кров 2".

Имајући у виду да је услијед незаконитог поступања оператора дистрибутивног система, немогуће накнадно прецизно утврђивати све околности и чињенице које се односе на прикључење у погледу трошкова прикључења, то је оператору дистрибутивног система наложено да обезбиједи неопходне предуслове за прикључење, који се односе на услове прикључења по дубини мреже – прибавити сагласности, одобрења за грађење и друго, а трошкове изградње прикључка у дијелу обезбјеђења услова по дубини мреже расподијелити на све соларне електране из тачке 1. и 2. диспозитива, према инсталисаним снагама електрана и дужини средњенапонског вода коју поједини произвођачи користе, како је прописано и Прилогом III - Правилника о условима прикључења електрана на

електродистрибутивну мрежу Републике Српске. У осталом дијелу, када су у питању услови и трошкови прикључења, оператор дистрибутивног система дужан је поступати у складу са прописима, те у том смислу нема потребе у том дијелу за одлучивање и налагање од стране Регулаторне комисије.

С обзиром на наведено одлучено је као у тачки 3. диспозитива овога рјешења.

У циљу правне сигурности и обезбјеђења стечених права, било је неопходно утврдити да се стечена права приступа електродистрибутивној мрежи, за соларне електране из тачке 2. диспозитива овога рјешења, задржавају до издавања нових електроенергетских сагласности и закључивања нових уговора о прикључењу, као је констатовано тачком 4. диспозитива овога рјешења.

Након формалне расправе, водитељ поступка је сачинио извјештај са препоруком за одлучивање, који је достављен странкама и заинтересованим лицима, са могућношћу подношења коментара у року од 8 дана од дана достављања извјештаја. У остављеном року су странке доставиле коментаре. Коментари нису основани из разлога који су напријед образложени, будући да је поступањем оператора дистрибутивног система, повријеђен закон, те је требало спријечити злоупотребе и монополско понашање у погледу приступа електродистрибутивној мрежи. Није од значаја за одлучивање, позивање на досљедну примјену правила поступа, у ситуацији када су грубо повријеђене наведене материјалноправне одредбе закона. Такође, када су у питању коментари о евентуалној штети инвеститора који су прибавили рјешења о електроенергетским сагласностима у фебруару и марту 2023. године, која би настала овим рјешењем, Регулаторна комисија је приликом одлучивања, водила рачуна о стеченим правима корисника мреже.

Поука о правном лијеку се заснива на одредби члана 25. став 2. Закона о енергетици и члана 5. и 15. Закона о управним споровима ("Службени гласник Републике Српске", број 109/05 и 63/11).

Правна поука: Ово рјешење је коначно. Против овог рјешења може се покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Требињу у року од 30 дана од дана пријема рјешења.

Предсједник

Владислав Владичић